

آشنایی با
هنر پرسشگری

بر اساس مفاهیم تفکر انتقادی و اصول سقراطی

لیندا الدر، ریچارد پل
ترجمه‌ی علی صاحب‌الزمانی

نشر اختران

سرشناسه	: Elder, Linda ۱۹۶۲
عنوان و نام پدیدآور	: آشنایی با هنر پرسشگری - بر اساس مفاهیم تفکر انتقادی و اصول سقراطی / لیندا الدر، ریچارد پل / ترجمه‌ی علی صاحب‌الزمانی
مشخصات نشر	: تهران: انتشاران ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص: ۱۴/۵۴۲۱/۵۱ م.م
شابک	: 978-964-207-176-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
پادداشت	: عنوان اصلی: <i>The miniature guide to the art of asking essential question, 2006</i>
موضوع	: پرسشگری Questioning
موضوع	: سقراط ۴۶۹-۳۹۹ ق.م
موضوع	: تفکر انتقادی Critical thinking
شاسه افزوده	: الدر، لیندا ۱۹۶۲ - م. Elder, Linda
شاسه افزوده	: صاحب‌الزمانی، علی ۱۳۳۲ - م. مترجم
شاسه افزوده	: بزدلی، پیام ۱۳۳۷ - م. ویراستار
رده بنی کنگره	: ۱۳۹۶ / ۲-کف۱۹۹ / BC
رده بنی تویی	: ۱۶۰
شماره کتابشناسی ملی	: 0-۳۷۴۸۸

نشر انتشاران

با تشکر از دکتر تکر سلطانی مسئول گروه تفکر نقاد این سیلا

آشنایی با هنر پرسشگری

بر اساس مفاهیم تفکر انتقادی و اصول سقراطی

لیندا الدر و ریچارد پل

مترجم: علی صاحب‌الزمانی

ویراستار: پیام بزدلی

طراح جلد: ابراهیم حقیقی

نوبت چاپ: چهارم ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ چکاد

کارگر جنوبی - خیابان روانمهر - پلاک ۱۵۲ ط ۱ تلفن: ۰۹۰۴۱۰۳۲۵ و 090Akhtaran
www.akhtaranbook.ir - Insta: akhtaranpub - akhtaranbook@yahoo.com

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۷-۱۷۶-۰۰

همه‌ی حقوق محفوظ است

بها: ۴۰۰۰۰ تومان

درباره‌ی «مجموعه‌ی تفکر نقاد»

فکر کردن را که ظاهراً همه‌ی ما خودبه‌خود بلدیم، نه؟ مدام هم مشغولش هستیم. شاید برای بعضی‌هایمان مشغله‌ی چندان خوشایندی هم نباشد، و گاهی آرزو کنیم که کاش می‌شد این مغز مشغول مشوش را خاموش کرد و دمی از رنج فکر کردن و تصمیم‌گیری آسود؛ یا کسی، مرجعی پیدا می‌شد که فکر کردن را به‌کل به او بسپاریم و خودمان برویم سراغ کارهای خوشایندتر. ولی بالاخره فکر کردن را که همه بلدیم، نه؟

نه! از قضا آن تفکری که منظور ماست، تفکر نقاد، چیزی است آموختنی؛ و مهارت یافتن در آن تمرین بسیار می‌خواهد. ذهن طبیعی ناپروورده‌ی ما، ذهن «نامتفکر»، اغلب چیزهایی را درست و بدیهی و طبیعی می‌انگارد در حالی که هرگز درستی یا نادرستی آن‌ها را ارزیابی نکرده‌ایم. قضاوت‌ها و نتیجه‌گیری‌هایی می‌کند که هیچ‌از ماهیت آن‌ها خبر نداریم. تصمیم‌های ریز و درشتی می‌گیریم و اعمالی از ما «اسرمی‌زند» که خیال می‌کنیم - فقط خیال می‌کنیم - آگاهانه و با هدف معلوم و برنامه‌ریزی مشخصی بوده، و بعد شگفت‌زده و ششمگین می‌شویم که چرا نتیجه دقیقاً برعکس آن بوده که انتظار داشتیم. رنج می‌کشیم و، با اینکه به‌زبان اخلاق‌مندی‌را ستایش می‌کنیم، دیگران را رنج می‌دهیم؛ و نمی‌فهمیم چرا. انگار ما نه حاکم بر ذهن خود، که بندی آن هستیم.

آن بیرون هم بندگاران بسیاریند؛ ویژگی تقریباً تمام نهادهای دیرسال اجتماعی ایستایی و مقاومت در برابر تغییر است. قدرت‌های مستقر از ما می‌خواهند منفعلانه بپذیریم وضع موجود فکری، سیاسی یا اقتصادی «هرچند ایده‌آل نیست» اما طبیعی است، و تلاش برای تغییر یا بیهوده است یا به آشوب بی‌پایان و در نهایت بدتر شدن اوضاع می‌انجامد. به تبع این، نهادهای آموزشی هم نامتفکر تربیت می‌کنند: القا کردن به‌جای آموزش،

حفظ کردن به جای درونی ساختن، به خاطر سپردن دانش پیش تر کسب شده به جای درگیر شدن با روند علمی، و پذیرفتن منفعلانه به جای پرسشگری. فرض بنیادین مجموعه‌ی تفکر نقاد این است: ما چیزی جز تفکر خود نیستیم. احساسات ما (خشم، ترس، اندوه، محبت)، آرمان‌هایمان، تصمیم‌ها و اعمال‌مان، همه محصول فرایندی است که نامش را فکر کردن گذاشته‌ایم. کیفیت زندگی ما مستقیماً تابع کیفیت تفکر ماست. اگر تفکر ما نامتفکرانه و ناآگاهانه باشد، اگر سازوکارش را نفهمیم، نمی‌توانیم تشخیص بدهیم کجایش معیوب است تا اصلاحش کنیم. تفکر نقاد اندیشیدن درباره‌ی خود تفکر را به ما می‌آموزد. یاد می‌گیریم این ماشین ذهن چگونه کار می‌کند، و می‌آموزیم که چگونه با در اختیار گرفتن تفکرمان، فرمان اعمال خود، فرمان احساسات خود، فرمان نفس خود را در دست بگیریم و مسئولیت زندگی‌مان را بپذیریم. مجموعه‌ی تفکر نقاد طرحی است برای بهبود کیفیت روابط، یادگیری، و زندگی. برای اخلاقی زیستن. برای آزادی.

فهرست

۱	سخنی با خواننده.....
۱۳	مقدمه: قدرت پرسش‌های بنیادین.....
۱۷	بخش اول: پرسش‌های تحلیلی.....
۱۷	پرسشگری در مورد ساختار تفکر.....
۲۴	پرسش‌های تک‌نظام، بی‌نظام و محل مناقشه.....
۲۵	پرسشگری در مورد مطلق‌گرایی جزمی و نسبی‌گرایی ذهنی.....
۲۷	پرسشگری در مورد مفاهیم.....
۳۱	ابزارهای مفهومی برای پرسش‌های مفهومی.....
۳۵	پرسشگری در مورد داده‌ها، اطلاعات و تجربیات.....
۳۷	پرسشگری در مورد پرسش‌ها: شناسایی پرسش‌های پیشاینده.....
۳۸	طرح پرسش‌های پیچیده‌ی میان‌رشته‌ای.....
۴۰	پرسش‌های میان‌رشته‌ای: مثال.....
۴۱	پرسشگری در تصمیم‌گیری و مشکل‌کنشایی.....
۴۷	بخش دوم: پرسش‌های ارزیابی.....
۴۷	تعیین ارزش، مزیت و اعتبار.....
۴۸	ارزیابی استدلال (کلی).....
۵۱	ارزیابی استدلال (مؤلفه‌ها).....
۵۲	پرسشگری در مورد وضوح و دقت.....
۵۴	پرسشگری در حین خواندن.....
۵۵	پرسشگری در حین نوشتن.....
۵۷	طرح پرسش‌های اخلاقی.....
۶۲	پرسشگری در مورد سوگیری و تبلیغات.....

- بخش سوم: پرستگری در رشته‌های درسی ۶۵
- پرستگری در مورد منطق بنیادین رشته‌های درسی ۶۵
- پرستگری در مورد وضعیت رشته‌ها ۶۷
- پرستگری برای درک شالوده‌های رشته‌های درسی ۶۹
- طرح پرست‌های بنیادین در زمینه‌ی علم ۷۰
- طرح پرست‌های بنیادین در زمینه‌ی رشته‌های اجتماعی ۷۱
- طرح پرست‌های بنیادین در زمینه‌ی هنرها ۷۳
- بخش چهارم: پرستگری به منظور خودشناسی و تهذیب نفس ۷۵
- خودپرستگری در مقام یادگیرنده ۷۵
- پرستگری در مورد خودمحوری خودمان ۷۷
- پرستگری در مورد جامعه‌محوری خودمان ۸۰
- پرستگری برای پرورش فضائل فکری ۸۲
- نتیجه‌گیری: پرستگری نظام‌مند و سرفرازی ۸۷
- واژه‌نامه ۹۱